

§ 130

Dnr KS 2026/00237-1.4.1

Beslut - Finansiering kollektivtrafik 2027

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Tekniska nämndens driftram avseende allmän kollektivtrafik 2027 utökas för att finansiera:

- Trafikökning som tidigare beställts av tekniska nämnden
- Helårseffekt av ny tvärlinje inom kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Enligt gällande avtal mellan Västerås stad och Region Västmanland ska kommunen inför varje trafikeringsår meddela vilken inomkommunal kollektivtrafik som ska utföras. Tekniska nämnden beslutar om trafikbeställningen.

Region Västmanland använder kommunens trafikbeställning som underlag för att beräkna och fastställa förslag till kollektivtrafikram för nästkommande år. Rambudgeten presenteras för kommunen under mars-april och utgör därefter underlag för Västerås stads budgetarbete.

För trafikeringsår 2027 är förslaget att nuvarande trafikupplägg bibehålls, inklusive den utökning av trafiken på linje 4, 15, 22 och 23 som infördes i år. Utökningen består av:

- Linje 4 till Sättra/Erikslund
- Linje 15 (Öster Mälarstrand), utökade öppettider under morgonen
- Linje 22, en morgontur från Örtagården
- Linje 23, en eftermiddagstur till Tidö-Lindö

Kostnaden för denna utökning är 12 mnkr för året och i årsplan 2026 är utrymmet i driftram 1,8 mnkr.

Därtill kommer beställning av ny tvärlinje mellan Erikslund och Hälla via Finnslätten i enlighet med satsning i Årsplan 2026. Målsättningen är att linjen påbörjas under sista kvartalet 2026. Driftram på 5 mnkr för i år ingår i Årsplan 2026 avseende kostnaden för ett kvartal.

Förslaget är att för 2027 kompensera:

- den i år startade utökningen av trafik på fyra linjer genom utökad ram på 10,2 mnkr, baserat på kostnad 12 mnkr och befintlig ram 1,8 mnkr.
- helårseffekten av ny tvärlinje, med planerad start sista kvartalet i år, genom utökad ram på 15 mnkr, baserat på kostnad 20 mnkr och befintlig ram 5 mnkr.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Tekniska nämndens driftram avseende allmän kollektivtrafik 2027 utökas för att finansiera:

- Trafikökning som tidigare beställts av tekniska nämnden
- Helårseffekt av ny tvärlinje inom kollektivtrafiken

Yrkanden

Elisabeth Unell (M) yrkar att utökningen av ram gäller för:

- Linje 15, 22 och 23, dvs inte för Sätra.
- Helårseffekt av ny tvärlinje inom kollektivtrafiken.

Staffan Jansson (S) yrkar avslag på Elisabeth Unells (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut avseende utökning av driftsramen, dels Elisabeth Unells (M) förslag, dels avslag på förslaget från Staffan Jansson (S). Ordföranden föreslår en beslutsgång där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen beslutsgång varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå förslaget.

Ordföranden finner därefter att det endast finns ett förslag avseende resterande del av stadsledningskontorets förslag och att kommunstyrelsen därmed beslutar i enlighet med detta.

Beslutet ska skickas till

Tekniska nämnden

Stadsledningskontoret
Magnus Lindberg
Epost: magnus.lindberg@vasteras.se

Kopia till
Tekniska nämnden

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Finansiering kollektivtrafik 2027

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Tekniska nämndens driftram avseende allmän kollektivtrafik 2027 utökas för att finansiera:

- Trafikökning som tidigare beställts av tekniska nämnden
- Helårseffekt av ny tvärlinje inom kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Enligt gällande avtal mellan Västerås stad och Region Västmanland ska kommunen inför varje trafikeringsår meddela vilken inomkommunal kollektivtrafik som ska utföras. Tekniska nämnden beslutar om trafikbeställningen.

Region Västmanland använder kommunens trafikbeställning som underlag för att beräkna och fastställa förslag till kollektivtrafikram för nästkommande år. Rambudgeten presenteras för kommunen under mars-april och utgör därefter underlag för Västerås stads budgetarbete.

För trafikeringsår 2027 är förslaget att nuvarande trafikupplägg bibehålls, inklusive den utökning av trafiken på linje 4, 15, 22 och 23 som infördes i år. Utökningen består av:

- Linje 4 till Sättra/Erikslund
- Linje 15 (Öster Mälarstrand), utökade öppettider under morgonen
- Linje 22, en morgontur från Örtagården
- Linje 23, en eftermiddagstur till Tidö-Lindö

Kostnaden för denna utökning är 12 mnkr för året och i årsplan 2026 är utrymmet i driftram 1,8 mnkr.

Därtill kommer beställning av ny tvärlinje mellan Erikslund och Hälla via Finnsletten i enlighet med satsning i Årsplan 2026. Målsättningen är att linjen påbörjas under sista kvartalet 2026. Driftram på 5 mnkr för i år ingår i Årsplan 2026 avseende kostnaden för ett kvartal.

Förslaget är att för 2027 kompensera:

- den i år startade utökningen av trafik på fyra linjer genom utökad ram på 10,2 mnkr, baserat på kostnad 12 mnkr och befintlig ram 1,8 mnkr.
- helårseffekten av ny tvärlinje, med planerad start sista kvartalet i år, genom utökad ram på 15 mnkr, baserat på kostnad 20 mnkr och befintlig ram 5 mnkr.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Tekniska nämndens driftram avseende allmän kollektivtrafik 2027 utökas för att finansiera:

- Trafikökning som tidigare beställts av tekniska nämnden
- Helårseffekt av ny tvärlinje inom kollektivtrafiken

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslut i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget är en ramhöjning från och med 2027 för allmän kollektivtrafik. I den normala årsplanprocessen ingår sedan teknisk ramuppräknings och politisk beredning. Finansiering av beslutet kan ställas mot Årsplan 2026 som har ett budgeterat resultat 2027 på 54,3 mnkr. Finansiering fastställs i samband med beslut om Årsplan 2027.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Ett stabilt kollektivtrafikutbud bidrar till minskad klimatpåverkan, ökad tillgänglighet till arbetsmarknad och utbildning samt stärker stadens attraktivitet för företagsetableringar.

Bedömning av barnets bästa

Kollektivtrafiken är en viktig förutsättning för barns och ungas möjligheter att ta sig till skola, fritidsaktiviteter och sociala sammanhang. Ett stabilt och tillförlitligt kollektivtrafikutbud bidrar till jämlika levnadsvillkor, ökad självständighet och god tillgång till utbildning och fritid.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Magnus Lindberg
Ekonomidirektör

§ 14

Dnr TN 2025/00845-3.10.1

Beslut - Beställning av allmän kollektivtrafik inför trafikeringsår 2027

Beslut

1. Förslag till preliminär beställning av allmän kollektivtrafik för trafikeringsår 2027, innebärande oförändrat utbud och öppettider i busstrafiken jämfört med trafikeringsår 2026, godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för formellt beslut.

Ärendebeskrivning

Enligt gällande avtal mellan Västerås stad och Region Västmanland ska Västerås stad inför varje trafikeringsår meddela vilken inomkommunal kollektivtrafik som ska utföras. Beställningen ska vara Region Västmanland tillhanda senast i slutet av januari varje år.

Region Västmanland använder beställningen som underlag för att, inom sin planeringsprocess, beräkna och fastställa förslag till kollektivtrafikram för nästkommande år. Rambudgeten presenteras för kommunen under perioden mars–april och utgör därefter underlag för stadens budgetarbete.

Formellt beslut om beställning av kollektivtrafik fattas av kommunfullmäktige. Tekniska nämnden har ansvar för beredning av ärendet och för att lämna ett underlag till kommunfullmäktige. För att Region Västmanland ska kunna fullfölja sin budgetprocess inför trafikeringsår 2027 behöver kommunen därför lämna en preliminär beställning inom utsatt tid.

Tekniska nämndens beslut avser således att godkänna förvaltningens förslag till preliminär inriktning för kollektivtrafikbeställningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har till tekniska nämnden lämnat följande förslag till beslut:

1. Förslag till preliminär beställning av allmän kollektivtrafik för trafikeringsår 2027, innebärande oförändrat utbud och öppettider i busstrafiken jämfört med trafikeringsår 2026, godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för formellt beslut.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till teknik- och fastighetsförvaltningens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Peter Backman
Epost: peter.backman@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

Tjänsteutlåtande - Beställning av allmän kollektivtrafik inför trafikeringsår 2027

Förslag till beslut

1. Förslag till preliminär beställning av allmän kollektivtrafik för trafikeringsår 2027, innebärande oförändrat utbud och öppettider i busstrafiken jämfört med trafikeringsår 2026, godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för formellt beslut.

Ärendebeskrivning

Enligt gällande avtal mellan Västerås stad och Region Västmanland ska Västerås stad inför varje trafikeringsår meddela vilken inomkommunal kollektivtrafik som ska utföras. Beställningen ska vara Region Västmanland tillhanda senast i slutet av januari varje år.

Region Västmanland använder beställningen som underlag för att, inom sin planeringsprocess, beräkna och fastställa förslag till kollektivtrafikram för nästkommande år. Rambudgeten presenteras för kommunen under perioden mars–april och utgör därefter underlag för stadens budgetarbete.

Formellt beslut om beställning av kollektivtrafik fattas av kommunfullmäktige. Tekniska nämnden har ansvar för beredning av ärendet och för att lämna ett underlag till kommunfullmäktige. För att Region Västmanland ska kunna fullfölja sin budgetprocess inför trafikeringsår 2027 behöver kommunen därför lämna en preliminär beställning inom utsatt tid.

Tekniska nämndens beslut avser således att godkänna förvaltningens förslag till preliminär inriktning för kollektivtrafikbeställningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har till tekniska nämnden lämnat följande förslag till beslut:

1. Förslag till preliminär beställning av allmän kollektivtrafik för trafikeringsår 2027, innebärande oförändrat utbud och öppettider i busstrafiken jämfört med trafikeringsår 2026, godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för formellt beslut.

Beslutsmotivering

Resandeutvecklingen i den allmänna busstrafiken bedöms under 2025 i huvudsak ha återgått till nivåerna före pandemin. Mot bakgrund av tillgängligt underlag samt genomförd dialog med Kollektivtrafikförvaltningen bedömer förvaltningen att det

inför trafikeringsår 2027 inte finns behov av förändringar i form av ökad turtäthet eller utökade öppettider inom befintligt linjenät.

Vid Region Västmanlands framtagande av rambudget beaktas kostnadsdrivande faktorer såsom antal tidtabelltimmar, tidtabellkilometer och fordonsbehov. Eventuell trafik som beställs utöver rambudgetens omfattning hanteras som särskilda tillköp och beslutas separat.

Juridisk bedömning

Tekniska nämnden är, i enlighet med nämndens reglemente och kommunallagens bestämmelser, behörig att bereda ärendet och överlämna förslag till kommunfullmäktige. Det formella beslutet om beställning av kollektivtrafik fattas av kommunfullmäktige.

Ekonomisk bedömning

Det föreslagna beslutet bedöms medföra en ökning av stadens driftbudget för allmän kollektivtrafik från och med år 2027. Kostnadsutvecklingen kommer att hanteras inom ramen för kommunens ordinarie budgetprocess.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Förslaget bedöms bidra till kommunens mål om hållbar samhällsutveckling, stärkt näringslivsklimat samt ett långsiktigt hållbart resande genom ett stabilt och förutsägbart kollektivtrafikutbud.

Bedömning av barnets bästa

Kollektivtrafiken är en viktig förutsättning för barns och ungas möjligheter att ta sig till skola, fritidsaktiviteter och sociala sammanhang. Ett stabilt och tillförlitligt kollektivtrafikutbud bidrar till barns jämlika levnadsvillkor, ökad självständighet och god tillgång till utbildning och fritid.

Henrik Bengtsson
Direktör

Krister Sikström
Tf enhetschef

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Peter Backman
Epost: peter.backman@vasteras.se

Kopia till
Kollektivtrafiknämnden, Region Västmanland

Tekniska nämnden

Tjänsteutlåtande - Beställning av allmän kollektivtrafik inför trafikeringsår 2026

Förslag till beslut

1. Beställningen godkänns och skickas till Region Västmanland.

Ärendebeskrivning

Enligt avtalet som Västerås stad har med Region Västmanland gällande kollektivtrafik, ska Västerås stad inför varje trafikeringsår meddela sin beställning av vilken inomkommunal kollektivtrafik som ska utföras. Beställningen ska vara regionen tillhanda i slutet av januari varje år.

Region Västmanland levererar årligen i mars-april, förslag till kollektivtrafikram till Västerås stad, och tekniska nämnden tar med underlaget i sitt budgetarbete inför kommande år.

Tekniska nämnden beslutar årligen om kollektivtrafikbeställning för kommande år, i detta fall för 2026. Förvaltningen har till tekniska nämnden lämnat följande förslag till beslut;

1. att linje 4 (Brottberga – Vallby – Centralen – Finnslätten) förlängs till Sätra och varannan avgång förlängs till Erikslund.
2. att linje 22 (Örtagården – Barkarö – Johannisberg – Centralen – Hälla – Irsta) tillförs ytterligare en avgång under morgonen, cirka klockan 7:30 från Örtagården till Centralen.
3. att linje 23 (Tidö-Lindö – Centralen) tillförs ytterligare en avgång under eftermiddagen, cirka klockan 16:00 från Västerås och åter.
4. att turtäthet eller linjeutbud för övriga kollektivtrafiklinjer inte justeras inför 2026.

Beslutsmotivering

Linje 4 (Brottberga – Vallby – Centralen – Finnslätten)

En förlängning av linje 4 till Sätra och Erikslund har tidigare varit planerad att införas till trafikår 2025, men sköts på framtiden. Ambitionen i arbetet med den hållbara stadsdelen Sätra har varit att kollektivtrafik ska vara på plats från början, för att kunna etablera hållbara resvanor hos boende och verksamma. MEX har fått cirka 4 mnkr i stadsmiljöavtal för Sätra och för att inte bli återbetalningsskyldiga måste busstrafiken starta under 2025, senast vid ordinarie tidtabellskifte den 14 december 2025.

Förvaltningen föreslår att linje 4 förlängs till Sätra och att varannan avgång förlängs till Erikslund. Det innebär att kostnaderna för ett införande 2026 kan

hållas nere. Under högtrafik får Sättra därmed avgångar var 7 – 8 minut och Erikslund var 15:e minut. Vi bedömer att förslaget väl uppfyller nuvarande resbehov.

Linje 22 (Örtagården – Barkarö – Johannisberg – Centralen – Hälla – Irsta)

Sedan linje 22 förlängdes till Örtagården 2023 har resandet ökat kraftigt med fullsatta bussar som följd, främst under morgonen. Vi ser därför ett behov av en kapacitetsförstärkning från Örtagården och Barkarö till Centralen under morgonen, för att kunna möta upp resande och behov.

Linje 23 (Tidö-Lindö – Centralen)

Det har efterfrågats ytterligare en avgång under eftermiddagen cirka 16:00 från Västerås till Tidö-Lindö. Avgången avlastar dessutom linje 22 under eftermiddagen för resande till Enhagen och Ekbacken. Förslaget innebär även att bussen kör en retur från Tidö-Lindö tillbaka till Västerås cirka 16:30.

Övriga kollektivtrafiklinjer i Västerås kommun

Resandet i busstrafiken ökar under 2024 och närmar sig de nivåer som vi hade innan pandemin. Med det underlag vi har idag, ser vi för övriga kollektivtrafiklinjer inget behov av att justera turtäthet eller linjeutbud inför 2026.

Juridisk bedömning

Tekniska nämnden är behörig att fatta beslut i enlighet med nämndens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Förslag till beslut bedöms att från år 2026 öka den årliga driftbudgeten för allmän kollektivtrafik med mellan 12,8 – 13,4 mnkr, exklusive biljettintäkter (brutto).

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Förslag till beslut bedöms bidra till mål i kommunens näringslivsprogram, en hållbar samhällsutveckling och ett hållbart resande.

Bedömning av barnets bästa

För barn och ungdomar är kollektivtrafiken viktig och för många en förutsättning för att kunna resa till skola och fritidsaktiviteter. En utveckling av kollektivtrafiken bidrar till att ge barn jämlika förutsättningar, en aktiv fritid och valfrihet att kunna välja skola och utbildning.

Henrik Bengtsson

Direktör

Linnea Viklund

Enhetschef